

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben hához hordva, vagy vidékre postán küldve
egy hónap 10 korona, negyedévre 30 korona,
fél évre 60 korona, egész évre 120 korona.

Szerkesztőség és hirdetői hivatal Pelső-utca 2. — Telefon sz. 200.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Szerkesztőségünk és nyomdánk a szemlérium épületébe költözött. (Bejárat az Urániával szemben.)

Birtokreform és a rokkantkérdés.

Irtó: Feller Gyula Először rokkant ügy.

Az emberek legszélesebb rétegét a két kérdés izgatja leginkább, hogy miképpen oldja meg az országot az országgyűlés. A legelső kérdés a szerves egység képe, mert hiszen az ország lakosságának több mint fele földművelőből áll. A nagy világháború bátor, halálát megvető hősiessége is tulajdonképpen ebből az életről szól. Ebből az életről az országgyűlésnek is tudnia kell. A hadirokkantok és özvegyek 60 százaléka ezek sorába vehető fel; az így ellenvetés nélkül megállapítható, hogy a birtokreform maga a rokkantkérdés alapja, ill. feltétele, hogy a birtokreformtervezettel a rokkantkérdés is megkapja a megoldást.

A tényező faktoroktól csak azt a kifejtést halljuk, hogy a reform a legszélesebb rétegek legnagyobb megelégedésére nyújt megoldást. Mindenesetre érdekes lesz az az az tény, hogy minden birtoktervezet az ép egészének örvendő számotoló tényező nyilatkoztatták ki, hogy a rokkantkérdés megoldása nélkül a rokkantkérdés nem oldható meg.

Az országgyűlésnek a rokkantkérdés és különösen anyagi helyzetét! Meg kell tehát látni, hogy a rokkantkérdés az elhangzott kijelentésekben és a sajtóban lapították a rokkantkérdésről a rokkantkérdés híreiről megállapítható, az egész tervezetben „vörös fonálként” húzódik keresztül az az elv, hogy azokat kell jutalmazni, akik passzív-rezisztenciájukkal sietteték a vörös aralom „áldásos” működésének halálát. — Nem látjuk azonban ahol a „zöldfonalat”, mely reményt nyújthatna azoknak, akik életük és testiépességük árán megcsorogtak ezeknek a módok: a földmunka az anyagi előfeltételeket ezek kudarca harca végző sikerére.

Meg kell azonban állapítani, hogy a tervezet az 1914—1918. évi világháború rokkantjainak — hát a hadiözvegyeknek és özvegyeknek? — nagyon sok előjogot és elsőbbséget biztosít, de éppen abban rejlik a tervezet rátkénje, hogy mind ez előjog és elsőbbség, csak írott malaszt marad a rokkantok anyagi helyzetének téves ismerése folytán! Mert hátha mondja ki a törvény, hogy a rokkant mindenki előtt kell, hogy elsőbbséget kapjon, ha ott a törvény azon paragrafus, hogy földre csak

Megkaptuk hazánk halálos ítéletét.

Legújabb telefontudósításunk.

Henry ezredes szerdán (tegnap) átnyújtotta a magyar delegációnak a legfelsőbb tanács választást a magyar ellenjavaslatokra. A kísérő levelet Millerand írta alá. A levél ama reménynek ad kifejezést, hogy Magyarország a jövőben a béke és a rend tényezője lesz, és rámutat arra, hogy Magyarország is felelős a világháború felidézése óta történt eseményekért és a keletös monarchia imperialista politikájáért. A szövetséges és társult hatalmak nem járulnak hozzá a javaslatokhoz, hogy a szomszéd államoknak jutott területeken népszavazás legyen. Elhatározták, hogy nem változtatják meg a területi intézkedéseket, mert minden változtatás súlyosabb következményekkel járna, mint a magyar delegáció által kiáltásba helyezett következmények. A néprajzi viszonyok olyanok, hogy lehetetlen az, hogy a politikai határok a néprajzi határokkal egybeessenek.

A szövetséges hatalmak meggyőződése, hogy a népszavazás sem járna más eredménnyel, mint amelyekre eddig jutottak. A határt megigazító bizottságok olyan esetekben, hol igazságtalanság látszik fenntartani, jelentést tehetnek a népszövetség tanácsának.

A ruthén-földre vonatkozólag a csek-szlovák szerződés módját ad, hogy a tartomány lakossága kivásárait nyilvánítsa hozzá. A kísérő levél végül hangoztatja, hogy ha Magyarország kötelességeit loyálisan teljesíti, akkor közelebb hozza azt az időpontot, mikor Magyarországot a Népszövetséghez tartozónak lehet számítani.

A magyar delegáció tegnapi határidőt kapott a béke végleges elfogadására.

Budapestről legújabbán kapott értesülésünk szerint: a politikai pártok vezérfőiről a lesújtó békefeltételek aláírása ellen nyilatkoznak.

az tarthat igényt, aki hitelesen igazolni tudja a termelés biztosítása érdekében, hogy az igényelt földterület megműveléséhez szükséges eszközökkel, tehát megfelelő tőkével rendelkezik. S ez az a pont, ahol a szépnek egészségesnek és igazságosnak ígért ösztönözés a kuba esik.

Mindenesetre el kell ismerni, hogy az ország legtöbb érdeke a termelés — különösen az öbbertermelés — biztosítása, de még sem érthető az, hogy ezt megint azok bórén akarják megteremtteni, akik amugy is a legtöbbet — a férjüket, apjukat, testi épségüket — adták áldozták a háza oltárán! Lehet, hogy a természet gondoskodik bizonyos fokig arról, hogy a rokkantak a paragrafusnak megfellellessenek, de ez oly súlyos terhet jelentene az ügyis esőkent munkabírásu új kisegedára, hogy ez ölmény alatt papirosvárként onlana össze vézna kis existenciája. Nem látom, nem tudom annyira rózsás ligetnek látni a mezőgazdálkodás terét, hogy pár év múlva is biztos megélhetési bázisnak tekinthessünk! Nem szabad elfelejtenünk, hogy súlyos háborús terhek fogják hosszú éveken át vállainkára nehezni, a hogy körüli vagyunk

véve tulajdonképpen mezőgazda — igaz, hogy alacsonyabb kulturájú mezőgazda államokkal, de akiket az az adósság nem terhel! És ez a versenyképesség szempontjából igen fontos tényező, amit figyelmen kívül hagyani semmi körülmények közt sem szabad.

Igaz, hogy a vörös róm idején vidéki direktóriumokban nagyon sok rokkant exponált szerepet vitt. Né felejtük azonban el, hogy a minisztériumok vitte bele ez örlétes játékba. Nem akarom ezzel menteni őket, de megértem a helyzetüket! S ha ma egy oly birtokreformtervezet válik förtévennyé, mely anyagi előfeltételekhez köti a birtokszerezési lehetőséget, a rokkant minisztériumok folytán kénytelen amugy is fogyatékos munkabírágát a háború alatt felmentett gazdáltsárai rendelkezésére bocsátani, ahikkel szemben ugys antipatiával viselkednek. Mert míg ez csak ideháza teljesítette köteletségét és tollasodott, addig ő férjét és testi épségét veszítette el anélkül, hogy családja existenciáját biztosíthatja volna. Tehát az amugy is diszharmonióban élő egyéneket egy törvénnyel uszítjuk egymásra a provokálunk az egy osztályba tartozók között

egy elkészített osztályharcot. Ez nem vallana szociális érzékre, melynek hangoztatása mellett az a parlament összeül.

Nyilvánvaló tehát, hogy a birtokreform keretén belül a rokkant kérdés is kell, hogy megoldást nyerjen. Az a tény maga, hogy földet juttatunk nem elegendő, ha pedig földet bocsátunk rendelkezésére oly súlyos terhekkel nehezítjük meg termelését, hogy csökkent munkabírása termelvényeit nem képes versenyképessé tenni! Kérdés tehát most az, hogy miképp volna megoldható a kérdés anélkül, hogy az államháztartásra se rojjon súlyos elviseletheletlen terheket s viszont a rokkantok is abba helyzetbe juttassák, hogy utódai a háza pilléreinek egy erős gránit kockái legyenek.

Erre aztán már kissé nehéz felelni, de nem annyira, hogy kiindulási bázisnak ne lehessen tekinteni.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— A szűnygi bizottság tegnapi ülését tartotta a városban. Javasolják a tanácsnak a rendezési szubvenciókat a szántóföldi szűnygi területekkel, Tornyai Mihály rokkant kérelmére, aki a nyári hónapokban birtokosok ellenében a szűnygi területekkel szembeni tevényt, több kikötéssel a bizottság a kérelmet teljesítést javasolja.

— Zárandókat Kiscsibé. A kiscselli zárandókat május 12-én délután 9 órakor indul a felsővárosi templomból. A kiscselli vonat indul 9 órakor. Czellőmőltől visszafelé a kiscselli vonat indul pénteken délután 11 órakor. II. osztályú jegy 80 korona, III. oszt. jegy 60 korona. A jegyek a pénz előrefizetése ellenében átvéhetőék Békai Ferenc felsővárosi piébánosnál. Minden jegy oda és visszavisszafizetésére érvényes.

— Estülvő. Devecsery Marica és Marschall Sándor folyó hó 8. szombaton délután 6 órakor tartják esküvőjüket a ciszterciák templomában.

— Törvényszék. Farkas Dező nagyvelegi lakos földművelés a múlt év szept. 14-én egy kocsmát-ve-rekedés alkalmával Boros Lajos földművelés késsel sziven szúrta, úgy hogy az szörnyet halt, másik két falujelölt legényen pedig térsével 20 napon túl gyógyuló sérüléseket ejtett. A bíróság 1. rendbeli halált okozás súlyos testisértesben mondották Farkas Dezőt büntönsen s ezér, összbüntetésül 7 évi fegyházra ítélte. Az ügyet súlyosbítására a védő enyhítést kérelmezte.

Legujabb telefon és távirati jelentések:

A Nemzeti Sajtótudósító Iroda jelenté: Hazafüvés vád az uppesti fő-rabbi ellen. Az uppesti zsidó hitközség kedélben évek óta egyenletenség dul. A hitközségi tagok túlnyomó része elégedetlen Goldmann József főrabbi működésével. A főrabbi által kitetsésként előjáróság a főrabbi önkényes eljárása ellen a zsidók országos központi irodájához, majd pedig a vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz fordult jogorvoslatra. Haller kultuszminiszter megbízásából Ujpest város hatósága élött, melynek során súlyos és fölötté jellemző vádak hangzottak el Goldmann József főrabbi ellen.

A hitközségi vezetőtagok közül többben egyértelműen azt vallották, hogy a főrabbi a hitközségi tagjai között állandam igazotat a magyar törvények ellen és

ismételten hangoztatta, hogy nem igaz zsidó az, aki magyar iskolába járattja a gyermekeit. Ezenkívül előjárósági üléseken tiltakozott az ellen, hogy a hitközség magyarul is beszélő hitköztartó alkalmazzon. Ujpest város polgármestere a vallomások alapján nyomban intézkedett, hogy a főrabbi nemzetellenes igazításáról a rendőrség is tudomást szerezzen. Erdemes megjegyezni, hogy a feljelentőket nem a hozzáférhetőség vezette, mert elszólásukra kijelentették, hogy ha a főrabbi szépszerével eltávozott volna, nem bolygatják az ügyet.

A francia vasutas-sztréjk még tart. Az igazgatóság a munkába állni nem akarókat elfogja bocsátani.

A jugoszlávok Fiume helyett Szkarutit kapják.

vármegyei katonai parancsnokság gazdasági hivatalának (Mirth-féle laktanya) lennének leadandók.

Szülő és borgezdasági szakszolgálatnak, a jelen viszonyok követelte hatékonyabb és gazdaságosabb ellátása érdekében a szőlészeti és borászati felügyelői kerületek újabb beosztási alkalmával a földmivélségügyi miniszter Székesfehérvár városba helyezte a III. felügyelői kerület székhelyét. A kerület hatáskörébe Fejér, Zala, Veszprém, Győr, Moson-, Sopron, Komárom- és Vasvármegye területe tartozik, valamint Székesfehérvár, Győr, Komárom és Sopron tfj. városok területe is. Az érdekelt szülősgazdák a felügyelőség közérdekű tevékenységét, szolgálatait, tanácsait s utmutatásait a legkiterjedtebb mértékben veszik igénybe.

Dr. Páltantus Abraham János saját kérelmére nyag. kir. ügyész: ügyvédi irodát nyitott a Közgazdasági Bank épületében (Náder- és Kigyó-utca sarkán) a földszinten.

Rendőri hírek. Glaser Zsigmond hajmáskéri internálé a helyben kórházból megszökött. Ugyazintén Brany Ágoston, magával vevé egyik beleg társnőjének ruhaneműjét.

A SzTC. sporttelepén nagy arával indult meg az építkezés. A munkálatoikat városunk két legnevesebb mérnöke Varga Blemér műszaki tanácsos és Fröschl Ferenc építészmérnök vezetik.

A Székesfehérvári közönséghaz intézti ama kérelem, hogy a megye területén elfekvő és saját vörösből származó nemzeti hadserreg alakulatának katonái lehéremmével és ágyuoművel való szükségesszerűleg ellátására a tehetősebb tulajdonosok önkéntes támogatással hozzájáruljanak, nem járt a remélt eredménnyel. Ismerve a közönség nemes és nemzeti érdekeit, ezen körülmény annak tudható csak be, hogy a fehérvás annak idején az olvasó közönség figyelmét elkerülhette. Fejérmegyei hatonai parancsnokság újból felkéri Székesfehérvár szab. kir. város és Fejérvármegye hazaszeretői közt, hogy a hadserregnek a megye felől magát kiegészítő részét támogatva, szalma szék és lepedőkből egy-két darabot átengedni sziveskedjék. Az átengedendő cikkek nyugt. ellenében a

Akt. eredményesen akar hirdetni, az -Japunkban hírdet, mert Székesfehérvárott és megyénkben a legelterjedtebb lap a „Fejérmegyei Napló.” Hírtelen halál. Fister István nyug. városi tisztviselő ma reggel a Rác utcában összeesett és a helyszínen meghalt. — Jó bér fizetés ellenében családlád házat keresek. Cim a kiadóhivatalban. 142

KERESZTES

DIVATRUHAZÁBAN Ruha és blouze selymek, sima és mintázott dús választékbar a legolcsóbb árban. Székesfehérvár, Városház-tér. Telefon 13

Dr. PAJZS SZANATORIUM Székesfehérváron. Felvesz sebészei bel-és szülészeti betegekét. Olcsó napi ápolási díjak. Elsőrangú ellátás, központi fűtés. Bentrilakó orvosok. Első, második és harmadik ápolási osztály.

Mohar, löher, bükköny, takarmányrépa -magvak és kertimagvak a legutányosabb árban. Bogyay nál kaphatók. Vörösmartyé 2. 735.

Deutsch Manó és Fia DIVATRUHAZÁBAN fehér ruhavásznak, opálók, grenadinok nagy választékban. Székesfehérvár szab. kir. városi tanácsa. 6852/1920. szám.

Hirdetmény. Székesfehérvár szab. kir. város a tulajdonát képező árokpárti és utakmenti telermentés folyó évi május hó 9-én déli előtt 9 órákor a városbáz nagytermében megtartandó nyilvános árverésen azonnali készpénz fizetés mellett a folyó évre a legtöbbetigérőnek bérbeadja. Székesfehérvárott 1920. évi május hó 5 napján. Sztankovits János s. k. gazdasági tanácsnok.

Orpheum-színház.

Péntek, szombat, vasárnap, május 7, 8 és 9-én: FILM UJDONSÁG! EMBER VADAK Szinjátek 5 felvonásban. Főszereplő: RENÉ CRÉTE. KIEGÉSZÍTŐ MŰSOR: Előadások kőnapokon 7 és 9 órákor. Vasár- és ünneppokon 5, 7 és 9 órákor. Rendes helydrak.

Apollo-színház.

Péntek, szombat, Vasárnap, május hó 7 8, és 9-án: Olasz kinematográfia remeke! A tenger leánya Regényes olasz filmjátek 4 felv. Főszereplő: Grafia Giolla Antioi Matel. Kiegészítő műsor. Előadások: 7 és 9 órákor. Naponta szalonzonaker! 142

Permetező gépeket és hozzá való alkatrészeket raktoron tartok pálinkafőző készülöket és rész-mozástöket. Mindenféle részsmák, javításokat és cinézeteket elvállalok. Grecz Kálmán utóda Molnár István, rézműves. 886. Székesfehérvár, Hal-tér 16.

APRÓHIRDETESEK.

- 121. — Felhívom mindazokat, akiknél Mátsek-féle sződagyar üvegei vannak, hogy azokat 8 nap alatt hozsám beállítani sziveskedjenek, nehogy perelem kelljen. Mátsek János. 4-2
130. — 8 darab 10-12 hetes malac eladó. Sarló-u. 8/a. 4-2
132. — Maroshegyen levő házamat a vesprémi vonal mentén az örházzal szemben fásított parkirozott kerttel eladom. 4-2
126. — Napokban elkészült teljes szalonberendezés, szőnyeg, függöny, tükörállvány és vitrinnel együtt, diványok, szeslonok, fölteké kézzel kaphatók és készítilnek Donáth Jenő műhelyében, Kossuth-u. 9. Telefon 52. 27-2
128. — Százak vágott tűzifa és 6/4 házhoz szállítva kapható: Fazelka-utca 16. 4-1
153. — Egy jó karban levő házszoba berendezés eladó. Budai-ut 16. járat a Kert-utcai oldalon. 5-1
150. — Eleonórnők vágó márhárty 1 borjus tehenet 1 friss fejőtehendet és 1 fabeli úszót Palotai-utca 20. 8-1
151. — Egy tőhén közel az elishes eladó. Kecskemét-utca 5. szám. 8-1
128. — 2 darab évszázadi eladó és egy 8 hónapos fajbeli bikaborjut elcsereinek úszóburjurt. Szedcr-u. 17. 4-2
124. — Egy haassteher és egy igáskocsi eladó. Szárca-u. 80. 3-2
137. — Jaquet kabát és mellény, valamint egy világosszínű tennianadrág, végül egy szőnyeg eladó. Távira-utca 6. liles szabó. 2-1
141. — Egy pár 39-es női fehér váson félcipő eladó. Halter-tér 5. szám. 4-1
143. — Egy szarhok mellény és nadrág eladó. Vilmos császár-tér 8. sz. Farkas. 2-1
145. — Egy vestragsos eladó, vagy árpárti elcserehelt. Gáz-utca 17. 4-2
145. — Vasdgyi sodronybatétell, 10-ágró matracok, szalon asztal, ágyuomű eladó. Cim a kiadóban. 2-1
140. — Kő háztartásnak vezetőtesére és a házi munkákat elvégeztetere jobb női felvezetést, lit csallatgatást tekintetnek. Cim a kiadóban. 4-2
135. — Szűs eladó. Cim a kiadóhivatalban.
136. — Erőshatású 2-es számú 10-hónapos süldő eladó.
139. — Apollók és takarítóknők felvetetnek. M. kir. Népjóletti Miniszterium Rökkant intézete Budai-ut Barak.
140. — Sárga hajtó kesz eladó. M. kir. Népjóletti Miniszterium Rökkant-intézte, Budai-ut Barak.
116. — Mindenféle varrógépek, úgy ipari mint női javítását, jectállás mellett elvállalom. Ugyazintén kerékpárokat és motorokat, Mayer, mechanikus. Hal-tér 10. 3-3
96. — Szikvizgyár Palotai-ut 2. sz. egy jobb családból való ügyes fiatal, felvesz töltőgépként jobb fizetéssel azonnal.
92. — Egy könnyű kocsi és egy új ponyva eladó. Horog-u. 8. 4-4
118. — Kereskedelmű végzett fiatal gyakorlatokot, ki a gép-és gyorsírásban teljesen jártas, azonnali bétpésre keres helybeli részvényváraság. Cim a kiadóhivatalban. 2-2
967. — 3000 korona jutalom annak, aki májusra két szobából, konyhából álló lakást szerez. Cim a kiadóban.
112. — Művendők malacok eladó, Felsőkirálysor 61. sz. a. 3-3
109. — 2 darab 5 éves jarmos lino eladó. Demkőhegy, Lukács Jánosnál 14. szám. 3-3
115. — Egy tonyoszbika eladó. Felsőkirálysor 17. szám. 3-3
120. — Mindenem szakaszműt, vagy egy kisebb háztartási alkalmazottat keres. Bory Jenő, Oreghegy, Turószákdűlő 49. 2-2

Május 8 és 9-én este „HINFI DALAI” a városi színházban, 12 és 13-án ugyanott „Az arany ember” körül szinre, műkedvelői előadásokban.